

MAGNUS, Volker, biolog (Eckernförde, 22. III. 1942 – Zagreb, 30. VII. 2009). Završio gimnaziju u Eckernfördeu 1961. te upisao studij biologije i kemije na Sveučilištu u Kielu. Kao stipendist od 1963. u Zagrebu studirao eksperimentalnu biologiju na PMF, na kojem je diplomirao 1967. i doktorirao 1976. tezom *Studij metabolizma indolskih spojeva u višim biljkama*. Usavršivao se na Michiganskom sveučilištu u East Lansingu (1977–78, 1982–85), Sveučilištu u Umei (1991–93) i Minnesotskome u Minneapolisu (1993–95). U IRB bio asistent od 1971, viši asistent od 1977, znanstveni suradnik od 1985, viši znanstveni suradnik od 1993. i znanstveni savjetnik od 1998. do umirovljenja 2008; radio u Odjelu za organsku kemiju i biokemiju, od 1994. u Odjelu za kemiju, a 2003. utemeljio i do 2008. vodio Laboratorij za kemijsku biologiju u Zavodu za molekularnu biologiju. Predavao na poslijediplomskom studiju PMF 1995–2005. Glavno mu je područje rada bila biljna fiziologija. Proučavao je hormonsku regulaciju rasta i razvojnih procesa u biljaka. Pretežno se bavio strukturnim, biološkim i biokemijskim istraživanjem auksina, napose sintezom njihovih derivata te ispitivanjem odnosa između strukture i biološke aktivnosti; pridonio razvoju analitičkih metoda mjerenja auksina u biljkama. Proučavao i druge biljne hormone, ponajviše ulogu citokinina i giberelina u životnom ciklusu cvijeta. Objavljivao u časopisima *Planta* (Berlin 1971, 1973), *Croatica chemica acta* (1978, 1991), *Carbohydrate Research* (Amsterdam 1979, 1983, 1994–95), *Analytical Biochemistry* (New York 1980, 2005), *Plant Physiology* (Rockville, 1980, 1982, 1984–85, 1996–97, 2004), *Physiologia plantarum* (Kopenhagen 1985, 1999, 2008), *Life Sciences* (Oxford 1989), *Phytochemistry* (Oxford 1989, 1995, 1997), *Zeitschrift für Naturforschung C* (Tübingen 1989), *Acta crystallographica B* (Kopenhagen 1991, 1993, 1996, 2000), *Journal of Plant Growth Regulation* (New York 1992, 2010, 2012), *Journal of Labelled Compounds and Radiopharmaceuticals* (London 1993, 1997), *Plant Growth Regulation* (Heidelberg 1995, 1999, 2003), *Biologia* (Bratislava 1998), *Acta botanica Croatica* (1999–2001, 2007, 2009), *Phyton* (Horn 1999), *Acta crystallographica C* (Kopenhagen 2000), *Journal of Plant Physiology* (Jena 2000), *Bioconjugate Chemistry* (Washington 2001), *Journal of Molecular Structure* (Amsterdam 2001), *Journal of Experimental Botany* (Oxford 2002, 2006), *Periodicum biologorum* (2003), *Biophysical Chemistry* (Amsterdam 2004), *Bioorganic & Medicinal Chemistry* (Oxford 2005, 2007), *International Journal of Plant Developmental Biology* (Isleworth 2007), *Journal of Chromatography A* (Amsterdam 2007), *QSAR & Combinatorial Science* (Weinheim 2009), *Plant and Cell Physiology* (Oxford 2009), *Talanta* (Bruxelles 2009) i *Journal of Biochemical and Molecular Toxicology* (New York 2010) te u knjizi *Encyclopedia of Agrochemicals* (New York 2003). Predsjednik Hrvatskoga društva za biljnu fiziologiju 1997–2001.

LIT: Spomenica PMF. 120 godina nastave prirodoslovlja i matematike na Sveučilištu u Zagrebu 1876–1996. Zagreb 1996.

– (Nekrolozi): *R. S. Bandurski i dr.*, *Journal of Plant Growth Regulation* (New York), 28(2009) 4, str. 305–308. — *S. Iskrić i dr.*, *Acta botanica Croatica*, 69(2010) 1, str. 125–133. — *B. Salopek-Sondi, M. Wischer i N. Ljubešić*, *Periodicum biologorum*, 112(2010) 3, str. 363–364. V. G. M.

BOŽIDAR
MAGOVAC

MAGOVAC, Božidar, publicist i političar (Zagreb, 13. X. 1908 – Zagreb, 24. I. 1955). U Karlovcu završio gimnaziju 1927, u Zagrebu te godine upisao Ekonomsko-komercijalnu visoku školu i 1930–33. na Filozofskom fakultetu studirao etnologiju. Pristupivši kao gimnazijalac HSS, od pol. 1920-ih bio suradnik i član uredništava s njom povezanih periodika *Dom*, *Narodni val čovječnosti*, *pravice i slobode* te *Seljačka prosvjeta*; objavljivao i u *Seljačkoj slozi*, *Slobodnom glasu* te kalendaru *Božićnica* (1929, 1931). God. 1927. predsjednik organizacije mladeži HSS u Karlovcu, 1928. tajnik Sveučilišnoga udruženja »Matija Gubec«, 1929–30. član Nadzornoga odbora Seljačke sloge (u njoj »prosvjetni radnik« i »poslovođa«). Posvetivši se nakon uvođenja Šestosiječanjske diktature 1929. novinarstvu i publicistici, bio član uredništava *Jutarnjega lista* (1933–36, 1937–39) i *Obzora* (1933–37) te povremeni suradnik *Novosti*, *Evolucije* i *Književnika*. Promičući nauk A. i S. Radića, pokrenuo 1930. list *Zlatni klas* (ubrzo zabranjen) i 1933. *Seljački svijet* (*Za seljački svijet*, 1934–36; izdavač, urednik i autor do 1939), u kojima je polemizirao s periodicima bliskima crkvenim, marksističkim i frankovačkim krugovima. Nakon što se potkraj 1935. razišao s V. Mačekom (vjerojatno iz osobnih razloga, poslije i oko unutarnjega ustroja, osobito saziva najviših stranačkih tijela), i dalje ga je priznavao za vođu, no do 1939. propitivao je legitimitet i postupke najbližih mu suradnika, pa se glavno stranačko glasilo *Seljački dom* u prosincu 1936. odreklo *Seljačkoga svijeta*. Potaknuo 1935. obnovu Seljačke sloge i bio joj tajnik do ostavke 1937, od 1938. surađivao u njezinu izdanju *Sabrana djela Antuna Radića* te supriredio svezak *O čem je pisao*

Antun Radić (Zagreb 1939). Nakon uspostave Banovine Hrvatske ponovo se približio HSS i od prosinca 1939. do travnja 1941. uređivao *Seljački dom* (pretežno s J. Krnjevićem), pišući uglavnom vanjskopolitičke komentare s neutralnim odnosom prema tadašnjim ratnim sukobima. U to je doba objavio i knjižicu *O Albancima i o Albaniji* (Zagreb 1941), u predgovoru koje se prisjetio suradnje s M. Šufflayem, uredio *Seljački kalendar* (1941) te bio član Središnjega odn. Glavnoga uredništva *Hrvatske enciklopedije* (1939–43). U lipnju 1941. sastao se s Mačekom u Kupincu, potom uspostavio kontakte s A. Hebrangom i KPH. Od jeseni je, održavajući veze s drugim stranačkim prvcima, živio u Koprivnici, Vrpolju i Hlebinama, a u rujnu 1942. privlačio sastanku kotarske organizacije HSS za Koprivnicu s predstavnikom KPH. Protivnik ustaškoga režima, ali i pasivnosti vodstva HSS – držao da je nuždan aktivan otpor kako bi se kraj rata dočekao na pobjedničkoj strani – u svibnju 1943. vratio se u Zagreb te ubrzo prešao na partizansko područje. U lipnju je u Otočcu sastavio izjavu o uvjetima za suradnju s partizanima te u srpnju pristašama HSS uputio poslanicu s pozivom da im se priključe, tiskanu kao letak i objavljenu u inozemnom programu BBC (Radio-London), i pokrenuo glasilo za članove HSS u partizanima *Slobodni dom* (urednik i autor većine članaka do svibnja 1944); surađivao i u periodici *Naprijed*, *Omladinski borac*, *Slobodna Dalmacija*, *Srpska riječ*, *Usmene novine* i *Vjesnik*. Za II. zasjedanja ZAVNOH-a u listopadu 1943. osnovao od stranačkoga vodstva odijeljen IO HSS te sastavio nacrt njegove izjave prema kojem bi ZAVNOH bio koalicija ravnopravnih stranaka. Od nacrta je zbog Hebrangova protivljenja odustao i potkraj zasjedanja pročitao izjavu o IO kao jedinom »javnom i stvarnom« zastupniku HSS, čime se de facto proglasio stranačkim vodjom, te potom bio izabran u Tajništvo i IO ZAVNOH-a. U pripremama za II. zasjedanje AVNOJ-a, na kojem je u studenom 1943. izabran u Predsjedništvo te za potpredsjednika NKOJ, neuspjelo se zauzimao za konfederalno uređenje. Zbog novih sukoba s Hebrangom u siječnju 1944. privremeno prekinuo izdavanje *Slobodnoga doma*, u kojem je u ožujku najposlije objavio proglas IO HSS kojim se Maček i odano mu vodstvo HSS optužuju za izdaju. Istodobno, zauzimajući se za očuvanje autonomije HSS, razilazi se i s F. Frolom i F. Gažijem, te – iako izabran za jednoga od četiriju potpredsjednika IO HSS u travnju 1944 – postupno biva marginaliziran od komunistima sklonije glavnine IO. Izabran u Tajništvo i Predsjedništvo i na III. zasjedanju ZAVNOH-a u svibnju 1944. Podnijevši ostavke na dužnosti urednika *Slobodnoga doma* (svibanj), potpredsjednika IO HSS (lipanj) i NKOJ (kolovoz), interniran na Visu i u rujnu 1944. isključen iz IO Jedinstvene narodnooslobodilačke fronte Hrvatske. U svibnju 1945. doveden je u Zagreb te u listopadu imenovan ravnateljem Gradske knjižnice (smijenjen u ožujku 1947). U dosluhu s I. Šubašićem i A. Košutićem uoči izbora za Ustavotvor-

ni sabor NRH 1946. sastavio je nacrt za pregovore s komunistima radi samostalnih kandidatura istaknutih članova HSS sa zahtjevom za ozbiljenje ustavnih prava građana, a nakon što je to odbijeno predlagao je u ljeto 1947. svoj i njihov izravan ulazak u vladajuće strukture, no u kolovozu je uhićen i u studenom 1948. zbog navodne suradnje u »špijunsko-terorističkoj organizaciji« T. Jančkovića i dr. osuđen na šest godina zatvora s prisilnim radom. Onemogućen u javnom djelovanju, nakon odsluženja nepotpisano je surađivao u *Filmskom vjesniku* (vjerojatno 1954). Posmrtno su mu prikupljene pretežno prigodne i pobudbene *Pjesme* (Zagreb 1992), nastale 1924–29. Ostavština mu se čuva u Arhivu HAZU. Portretirao ga je B. Jakac (1943). Posvećen mu je skup u Zagrebu 1992 (HAZU).

LIT.: *M. Ujević*: (O knj. O čem je pisao Antun Radić). Jutarnji list, 28(1939) 9952, str. 20. – (O knj. O Albancima). Kroz život, 1(1940) 12, str. 15. – ZAVNOH 1943–1944, 1–3. Zagreb 1964–1975. – *M. Bodrožić*: O nekim pitanjima politike Hrvatske seljačke stranke prema NOP-u u Hrvatskoj 1943. godine. Časopis za suvremenu povijest, 5(1973) 1, str. 44–46, 57–59. – *M. Konjević*: Formiranje i rad Izvršnog odbora Hrvatske (republikanske) seljačke stranke na oslobođenom teritoriju 1943–1945. Zbornik Historijskog instituta Slavonije i Baranje, 12(1975) str. 33–46, 48–50, 52–54, 78. – *D. Šuljak*: Božidar Magovac – u vrtlogu podvale, spletki i izdaje. Hrvatska revija (München–Barcelona), 30(1980) 3, str. 416–430. – *F. Jelić-Butić*: Hrvatska seljačka stranka. Zagreb 1983, 6, 156–157, 162, 191–193, 200, 206, 214, 216–226, 230, 255, 257, 261–271, 341–342, 349–350, 365, 371, 373. – *P. Strčić*: Poklon obitelji Magovac Arhivu HAZU. Vijesti HAZU, 12(1991) 27, str. 33. – *T. Mršić*: Znanstvena priopćenja I. Supeka, P. Strčića i Lj. Bobana o Božidaru Magovcu na skupu u HAZU, 1992. Historijski zbornik, 45(1992) str. 262–267. – *P. Strčić*: Prilog za biografiju Božidara Magovca. Ibid., str. 1–24. – *A. Šoljan*: Borba za Hrvatsku. Večernji list, 36(1992) 27–28. VII, str. 29; 29–30. VII, str. 45; 31. VII–1. VIII, str. 61; 3. VIII, str. 37. – *Z. Radelić*: Hrvatska seljačka stranka 1941–1950. Zagreb 1996. – *Isti*: Božidar Magovac i partizanski pokret 1943–1944. Časopis za suvremenu povijest, 30(1998) 2, str. 231–253. – *H. Matković*: Povijest Hrvatske seljačke stranke. Zagreb 1999. – *Z. Radelić*: Božidar Magovac (s potpunijom bibliografijom). Zagreb 1999. – *Isti*: Božidar Magovac, Seljački svijet (1933–1939) i katoličke teme. Croatica Christiana periodica, 24(2000) 46, str. 163–170. – *B. Novak*: Hrvatsko novinarstvo u 20. stoljeću. Zagreb 2005. – *Z. Radelić*: Hrvatska – komunisti i oporba nakon rata 1945. U: Hrvatska politika u XX. stoljeću. Zagreb 2006.

Zd. R.

MAGUOLO, Attilio, graditelj i građevinski poduzetnik (Mira, 1859 – Lovran, 31. III. 1932). Osnovao 1896. građevinsko poduzeće u Lovranu te s približno 80 ostvarenja za turističkoga procvata na poč. XX. st. snažno utjecao na njegov današnji izgled. U ulicama sjeverno i južno od Staroga grada podignuo više u uzak pojas uz more uklopljenih i reprezentativnim pročeljima uglavnom prema njemu okrenutih obiteljskih ljetnikovaca i vila s vrtovima. Oblikovane u historijskim stilovima, ističu se neorenesansne vile u Šetalištu maršala Tita, među ostalim Irene (1899, kbr. 86), naglašena središnjega pročelja, i Sveti Rok (1904, kbr. 87, s F. di Florianom), trokutasta tlocrta, podignute u kombina-